

Barn- och utbildningsnämnden

Medborgarförslag om handlingsplan för identifikation av och stöd för särskilt begåvade elever

Förslag till beslut

- Medborgarförslaget bifalles
-

Sammanfattning

Ett medborgarförslag gällande att skapa en handlingsplan för särskilt begåvade barn har inkommit till barn- och utbildningsnämnden. Utifrån gällande lagstiftning, styrdokument och det implementerade arbetssättet *tillgängliga lärmiljöer* ska varje skolform skapa förutsättningar för alla barn och elever att få det stöd, stimulans och utmaningar som de behöver för sitt lärande. Tillgängliga lärmiljöer ligger idag som aktivitet i det systematiska kvalitetsarbetet under målet ”Alla fullföljer gymnasiet och har förutsättningar för ett livslångt lärande”. Grundtanken med tillgängliga lärmiljöer faller väl ihop med SKR:s ”Olika är normen”, det vill säga att undervisning och utbildning skall utgå från individens behov och förutsättningar.

Utifrån detta kommer förvaltningen att utveckla en handlingsplan för att identifiera och utarbeta undervisningsmetoder som säkerställer att arbetet kring särskilt begåvade barn utvecklas och förtydligas för att stödja barn och elever med särskild begåvning.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag gällande att skapa en handlingsplan för särskilt begåvade barn har inkommit till barn- och utbildningsnämnden.

Styrdokument

Skollagen har en tydlig definition av alla barns rätt till lärande och personlig utveckling. Skollagen 2010:800, 3 kap, 2§

2 § Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för

att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. *Lag (2018:1098)*.

Även Barnkonventionen som idag är lag har tydliga skrivelser kring rätten att få utvecklas utifrån sin egen förmåga, artikel 28 och 29 lyfter särskilt fram detta:

28. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till utbildning. I syfte att gradvis förverkliga denna rätt och på grundval av lika möjligheter ska de särskilt:

- (a) göra grundskoleutbildning obligatorisk och kostnadsfritt tillgänglig för alla,
- (b) uppmuntra utvecklingen av olika former av gymnasial utbildning inklusive såväl högskoleförberedande utbildning som yrkesutbildning, göra dessa tillgängliga och åtkomliga för varje barn samt vidta lämpliga åtgärder såsom införande av kostnadsfri utbildning och ekonomiskt stöd vid behov,
- (c) genom varje lämpligt medel göra högre utbildning tillgänglig för alla på grundval av förmåga,
- (d) göra utbildnings- och yrkesrelaterad information och vägledning tillgänglig och åtkomlig för alla barn,
- (e) vidta åtgärder för att uppmuntra regelbunden närvaro i skolan och minska antalet studieavbrott.

29. Konventionsstaterna är överens om att barnets utbildning ska syfta till att:

- (a) utveckla barnets fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysisk och psykisk förmåga,

Förvaltningens arbete kring särskilt begåvade barn

Förvaltningen har erbjudit skolformerna föreläsningar kring särskilt begåvade barn/elever. Dessa föreläsningar har genomförts kontinuerligt sedan augusti 2018. De skolor som deltagit i föreläsningarna har haft identifierade elever eller haft tankar om att det eventuellt finns elever som är särskilt begåvade och har efter föreläsningarna förändrat sina arbetssätt kring dessa. Även skolor som inte deltagit i föreläsningarna har kännedom om och arbetar i olika hög grad med anpassningar för de särskilt begåvade barnen/eleverna. I dagsläget har många skolor börjat utforma metoder och arbetssätt kring undervisningen för att bättre passa målgruppen.

Skolor med identifierade särskilt begåvade barn har i olika utsträckning handledning kring upplägg av undervisning och metoder av tjänsteman på förvaltningen med kunskaper inom området.

Det specialpedagogiska nätverket har haft flertalet undervisningstillfällen och workshop med case studier. Även barn- och elevhälsans medarbetare har tagit del av förvaltningens föreläsning och har utöver det även tagit del av andra utbildningar, föreläsningar och litteratur utifrån sin profession som berör särskilt begåvade barn/elever.

I det systematiska kvalitetsarbetet med målstyrning arbetar förvaltningen med tillgängliga lärmiljöer under målet ”Mål 01: Alla fullföljer gymnasiet och har

förutsättningar för ett livslångt lärande”. Tillgängliga lärmiljöer startade som ett projekt genom Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och är idag ett arbetssätt som alla skolformer har fått utbildning i. En tillgänglig lärmiljö innebär att den ser olika ut för alla barn/elever. Den ska formars efter individernas behov och förmågor. Med det här arbetssättet skall undervisningen med stöd av lagstiftningen skapa de förutsättningar för särskilt begåvade barn så de får den stimulans och de utmaningar som de behöver.

Bedömning

Medborgarförslaget lyfter vikten av en handlingsplan som hjälper skolor att identifiera och utveckla fungerande arbetsmetoder för dessa barn och elever. Förvaltningen har genom åren gjort flera olika insatser kring dessa elever och ser att en utveckling av detta är att skapa en tydlig handlingsplan som stöd i det fortsatta arbetet ta stöd i dessa sidor från Skolverket:

- Särskilt begåvade elever - Skolverket
- Särskilt begåvade elever behöver stimulans och samhörighet - Skolverket

Barn- och elevperspektiv

Skollagen har en tydlig definition av alla barns rätt till lärande och personlig utveckling. Skollagen 2010:800, 3 kap, 2§

2 § Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. *Lag (2018:1098).*

Barnkonventionens artikel 28 och 29

Jämställdhetsperspektiv

Se punkterna ovan i Barn- och elevperspektivet

Samt artikel 2 i Barnkonventionen, första punkten:

- Konventionsstaterna ska respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt.

Landsbygdsperspektiv

Förvaltningen ser idag ingen skillnad i antal barn/elever som hittills identifierats som särskilt begåvade mellan landsbygdsskolor och skolor i staden. Även de utbildningsinsatser som redan gjorts inom ämnet har genomförts både på landsbygden och i staden.

Ekonomisk konsekvensanalys

De anpassningar och insatser som idag görs runt de särskilt begåvade barnen/eleverna ligger oftast inom ramen för de åtgärder som ryms inom grundbeloppet i skolpengen. När åtgärder behövs utöver det så söker idag skolorna tilläggsbelopp och dessa hanteras utifrån samma förutsättningar som övriga tilläggsbeloppansökningar.

Beslutsunderlag

Medborgarförslaget, nr 75652
Förvaltningens tjänsteskrivelse, 2023-05-23

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Hanna Sällström Jonasson
TF Utbildningsdirektör

Skickas till

Regionstyrelsen
Förslagsställaren